

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 15.12.2004

Číslo: Ročník 14 (2004), Číslo 4

Sekce: Stalo se

Název článku: Rozmanité soužití aneb Dovedeme jednat s příslušníky národnostních menšin

Autor: Alena Součková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=482>

Rozmanité soužití aneb Dovedeme jednat s příslušníky národnostních menšin

Alena Součková

Pod názvem Rozmanité soužití proběhl v SVK Hradec Králové seminář zaměřený na rozvíjení kompetencí knihovníků v oblasti interkulturních vztahů. Školící program organizovaný Multikulturním centrem Praha byl realizován dvěma lektory z organizace PARTNERS CZECH. Hlavním zaměřením byla komunikace s vietnamskou menšinou. Jeden z protagonistů semináře, Mgr. Jiří Kocourek, vystudoval obor vietnamistika a ve Vietnamu i nějakou dobu pobýval, proto seminář doplňoval vlastními bohatými zkušenostmi. Pokusím se s vámi podělit o zážitky a dojmy z této zajímavé vzdělávací akce.

Není pochyb, že se setkáváme s příslušníky jiných národů a národnostních menšin. Ale dovedeme se správně chovat, snažíme se jim porozumět, nebo jsme svázáni předsudky v pohledu na úzkou komunitu, aniž si uvědomujeme, že vlastní národ má zcela jiné vlastnosti? Právě u Vietnamců spíše vnímáme negativa a komunikaci se pokud možno vyhýbáme. Ale přesto vietnamské děti chodí do českých škol, jsou součástí třídního kolektivu a prostřednictvím školy přicházejí i do knihoven a chtějí využívat nabízené služby.

A zde si často uvědomujeme, jak je pro nás neznámá jejich původní země v jihovýchodní Asii s více než 80 milióny obyvatel, kteří žijí převážně na vesnicích a věnují se zemědělství. A že téměř nic nevíme o jejich kultuře, tradicích, jazyku atd.

Na co asi narazíme, jsou zcela jiné komunikační zvyklosti příslušníků asijských národů. Otázky při rozhovoru, které se nám zdají být nepříjemné a příliš osobní (jak se máte?, líbí se vám tady?, kolik je vám let?, kolik máte dětí? apod.) jsou běžnou součástí jejich komunikace a očekávají ze strany tázaného pozitivní reakci. Dotyky těla druhého jsou výrazem podřízenosti a důvěry a jsou dovoleny jen mezi nejbližšími, např. matka se dotýká hlavy svého dítěte, aby vyjádřila, že jej ochraňuje. A co složitá vietnamská jména a nám nepochopitelný jazyk? Vietnamština je jazyk, který využívá různého zabarvení tónu řeči u jednotlivých písmen a slabik (v psaném textu to vyjadřují různé tečky, čárky, vlnovky či stříšky) - stejně napsané slovo může mít několik zcela odlišných významů. Vietnamská jména jsou složená ze tří i více částí. První část vyjadřuje jakési příjmení a v komunikaci se nepoužívá; často to jsou názvy tradičních vietnamských rodů a nositelů jména Phung nebo Nguyen jsou tisíce. Další část tvoří doplňková jména – Thi znamená žena, Van je muž. Až teprve poslední část jména je vlastní jméno, které se používá při oslovení – v překladu často označuje nějakou vlastnost (krásná, zdatný atd.).

Dějiny vietnamského národa a jeho kulturní tradice jsou velmi staré. Sahají do 3. tisíciletí před naším letopočtem, do doby, kdy se o rozvinutých civilizacích na území Evropy ještě

nehovořilo. Velký vliv má samozřejmě i tradiční náboženství, mytologie, kultury a symbolika. Na území státu existují velmi odlišné národnostní menšiny a kultury, velký význam mají rodinné zvyky a vazby. Konflikty se řeší vždy doma, ne na ulici, před veřejností nikdo nesmí ztrácet tvář, i na výtku či katastrofickou zprávu reagují s úsměvem.

Z dlouholetých kulturních tradic, ale i historie poměrně nedávné (kolonizace, boj o nezávislost, trvalé následky války) pramení jistá nedůvěra k úřadům a institucím, i k těm, které nabízejí pomoc – např. družiny pro děti - a k neosobní komunikaci prostřednictvím telefonu nebo počítače. Pro navázání kontaktů je vhodnější oslovit zkušenějšího příslušníka cizího národa, který zde již delší dobu žije a je ochoten informaci rozšířit a tlumočit dále. Zatím špatná komunikace je přes oficiální organizace a ambasády cizích zemí – pečlivě si ověřují, zda vaše úmysly jsou věrohodné.

Seminář poskytl možnost konkrétního modelování aktivit a řešení komunikace, zaměřil se i na důsledky, které vyplývají z nedostatečné informovanosti i nedostatečného a zkresleného podání v médiích.

Zároveň byly rozdány metodické materiály Ukrajinci v České republice a Romové.

Informace k problematice národnostních menšin lze získat mimo jiné

- na webových informačních portálech:

Kormidlo: <http://www.kormidlo.cz>

Doma v ČR: <http://www.domavcr.cz>

Varianty: <http://www.varianty.cz>

- na webových stránkách:

Multikulturní centrum Praha: <http://www.mkc.cz>

PARTNERS CZECH: <http://www.partnersczech.cz>

- a v časopise Integrace: <http://www.integrace.cz>